PANIKA – PODCEŇOVANÝ FENOMÉN

MEKA 2016

Jarmila Drábková

KARIM / NIP – DIOP

FN Motol Praha

Panika je agresivní sociální živel davu - ale i individuální

Akutní vznik
Minim. 30 min úvodního trvání

Maximální riziko:
Perthes sy, sy modré masky, polytrauma, udušení, násilí
Agrese
Neovlivnitelnost

Byly a budou …….

Opakovaná vydání – katastrofy všech kategorií

Panika = samostatná kapitola velkého a trvalého významu

CHARAKTERISTIKA

- Druhotně ničivý fenomén vůči lidem, překážkám …..
- Omezená prevence
- Psychologický fenomén
- Zákonitý průběh
- Pud sebezáchovy – reakce na skutečné / domnělé ohrožení s omezenou možností úniku
- Sugestibilita jen v momentě vzniku
- Dále zcela iracionální s agresivitou minimálně 30 minut
- Celospolečenský odbrzděný dozvuk nejméně 24 hodin
- Prevence obtížná – nezávisí na mentální úrovni ani na stimulu

KRVAVÁ NEDĚLE PETROHRAD 2005

DESÍTKY OBĚTÍ, 200 ZRANĚNÝCH POLOVINA PANIKOU

- První filmový záznam paniky
- Filmový záznam
- Pokojná demonstrace
- Uzavřené náměstí
- Přítomnost cara
- Úvodní střelba do vzduchu
- … bohužel 2x do 30 sekund
- Poté panika……
- Střelba do davu ze strachu

K. Wiener, SRN

Studentské bouře - Frankfurt

PANIKA

Perthesův sy,
sy modré masky,
udušení ze stlačení,
polytrauma .....

World Press Photo 68/69;

Nevstupuji do paniky – trvá minimálně 30 minut !

Paparazzi – zastřelen Robert Kennedy
Manželka –
akutní psychoreaktivní stav
Obtíže se zvládnutím,
zejm. u VIP

World Press Photo 1968/69

PREVENCE ?

- Nesnadná - akutní nečekaný podnět
- Skutečný, bezvýznamný, jen domnělý trigger
  - Minsk 1999 – náměstí , léto – náhlý liják … útěk do metra : 54 obětí, 200 zraněných
- Vysoké riziko
  - Disco – ozdoby, open-air koncerty – počasí; stany – vichr a déšť, demonstrace – uzavřená náměstí, tribuny fotbalových stadionů, city maratony a teroristické akce, OC a dým
  - Dav ….. , chaos ….. stimuly 2x ohrožující
  - Nepříznivé počasí – zácpa – dálnice (film Silnice)
- Cave rizikové situace a riziková místa
- Odhad atmosféry v davu – neopakovat vyvolávající stimul
- Akutní zdravotnická postižení – dav – traumata, dušení, agrese i vůči zdravotníkům
- Vykolejené chování i v následných 24 hodinách – dohled
- Účastníci paniky --- rizika akutní, expozice: zejména děti do 11 let, senioři, hendikepovaní … nejvíce ztrát
- Trvající riziko psychotraumat – i u laiků v PP i u zdravotníků

V některých prostředích jsou „živly“ z rizikového pólu spektra

CAVE !!! – říkali již Římané

Pro rizikové situace mám “složky“: PČR, HZS, bezp.služba

Nonfarmako metody i farmaka

Nouzové přistání na hladině po staru po kolizi s divokou husou

New York - leden + 2 °C,

na palubě pevná disciplína a přesný postup

kapitán- dř. bojový letec – Sully – 57 let „Hudson river Hero“

Kapitán – Hudson river Hero – Chesley Sullenberger (Sully)

bývalý bojový letec/pilot

57 let

postup podle simulátoru – „checklisty“- akční karty

trénovali každý týden

Harvey Schlossberg : New York - 1973

zakládá školu pro „vyjednávače“ pro únosy, terorismus

s nácviky a protokoly

Boston 2011

Boston 2013

27 000 běžců

teroristická akce

Rizika intolerance

Volný prostor úniku

První pomoc

Vzor pro „events medicine“

AED versus turnikety – vybavení versus potřeba

City maratóny…. Open - air koncerty:

drogy, alkohol, počasí, tanec, „žvejkačky“ a zlomeniny hlezna

Masové sporty …….

vyčerpání, AIM, úrazy DK ….. úraz teplem, podchlazení

MT „Pepper“ Jenkins, MD (1917 – 1994)

ved. anesteziolog
Parkland Memorial Hosp. Dallas
„laryngoskopy….“

MORPHINE–NO INTERACTION 181

chronic opioid withdrawal by a selective soluble guanylyl cyclase inhibitor. Brain Res 2000; 859:45–56

157. Pineda J, Torrecilla M, Martin-Ruiz R, Ugedo L: Attenuation of withdrawal-induced hyperactivity of locus coeruleus neurons by inhibitors of nitric oxide synthase in morphine-dependent rats. Neuropharmacology 1998; 37:759–67

158. Javelle N, Herod A, Renaud B, Lambas-Senas L: NO synthase inhibitors attenuate locus coeruleus catecholamine metabolism and behavior induced by morphine withdrawal. Neuroreport 2002; 13:725–8

159. Feng P, Meissler JJ, Adler MW, Eisenstein TK: Morphine withdrawal sensitizes mice to lipopolysaccharide: elevated TNF-α and nitric oxide with decreased IL12. J Neuroimmunol 2005; 164:57–65

160. Buccafusco JJ, Terry AV, Shuster L: Spinal NMDA receptor-nitric oxide mediation of the expression of morphine withdrawal symptoms in the rat. Brain Res 1995; 679:189–99

161. Gao JL, Zeng YM, Zhang LC, Gu J, Liu HF, Zhou WH, Yang GD: NO mediated increase of Fos protein and NMDA1A R mRNA expression in rat spinal cord during morphine withdrawal. Acta Pharmacol Sin 2001; 22:505–11

162. Harlan RE, Webber DS, Garcia MM: Involvement of nitric oxide in morphine-induced c-Fos expression in the rat striatum. Brain Res Bull 2001; 54:207–12

163. Cao JL, Liu HL, Wang JK, Zeng YM: Cross talk between [illegible] and ERK1/2 signaling pathway in the spinal cord mediates acute precipitated withdrawal in morphine-dependent rats. Neuropharmacology 2006; 51:315–26

164. Chou WB, Zeng YM, Duan SM, Zhou WH, Gu J, Yang GD: M_1 muscarinic receptor of spinal cord mediated increase of nNOS expression in locus coeruleus during morphine withdrawal. Acta Pharmacol Sin 2002; 23: 691–7

■ ANESTHESIOLOGY REFLECTIONS

Bronze of M.T. “Pepper” Jenkins, M.D.

Anesthesiologist-in-Chief at Dallas' University of Texas Southwest Medical Center (UTSWMC) from 1948–1981, Marion Thomas "Pepper" Jenkins (1917–1994) served as UTSWMC's first McDermott Chair after his professorship was funded by a grateful founding family of Texas Instruments, Inc. A codesigner of teaching laryngoscopes, Dr. Jenkins received worldwide attention after he pronounced the death of President John F. Kennedy at Parkland Memorial Hospital on November 22,

BULLETIN OF ANESTHESIA HISTORY

AHA

VOLUME 18, NUMBER 3 JULY, 2000

John F. Kennedy and M.T. “Pepper” Jenkins: A Moment in Dallas that Lasted 29 Years

by Adolph H. Giesecke, M.D., Retired Jenkins Professor and Former Chairman Anesthesiology and Pain Management, University of Texas Southwestern Medical School, Dallas, Texas

konstatoval smrt JFK po tracheo a KPR …. chaos
22 /11 / 1963

infuzní roztoky = hobby

prezident ASA 1972
oceněn 1978 / 1988
práce pro WLM

Anesthesiology 1010, 2009; 1: 181

CHAOS VERSUS PŘIPRAVENOST A DISCIPLÍNA

- Příklady :
- Nečekané i s možností prevence
- Kladné – i nepříznivé
  - New Orleans – záplavy … 0 léky, uzavřený stadion, střelba
  - Zemětřesení Kalifornie – Northridge – evakuace vycvičeným personálem v PNP i z nemocnic
  - WTC New York – kolaps mobilních sítí , vybití baterií
- Fatální instrukce pro únik
  - OC, turnikety
- Psychicky připravený profi IZS
  - Čemu se vyhnout a co lze zvládnout

Děkuji za pozornost